

Téma: Sociální politika

Předmět: Ekonomie

Zaslal(a): R690

Sociální politika

Soustavná snaha o změnu nebo o udržení a fungování sociálního systému. Zlepšení základních životních podmínek obyvatelstva, zabezpečení sociální suverenity (nezávislost) a sociálního bezpečí (sociálně přijatelný život).

- Aktivní sociální politika – prevence
- Pasivní sociální politika – řešení následků

Funkce

Vzájemně spolu souvisí a působí komplexně

ochranná

- pracovní právo (nezaměstnanost, škodlivé pracovní prostředí, stáří, nemoc, osiření, vícedětné rodiny)
- humanitární pomoc

redistribuční – nejsložitější a nejdůležitější; redistribuční pomocí daní a transferů – SR

- komu, za co a podle čeho rozdělovat? (příjmy, mzdy, důchody ale i životní šance)
- snaha o zajištění
 - důstojné životní podmínky všem (i nemocným, starým, handicapovaným)
- všem rovné šance (ne rozdílné sociální původy)
 - fungování společenského systému – spotřeba V statků (správa, školství, zdrav.)
- odstranění nedokonalosti konkurence, monopolní postavení

homogenizační

- všem stejné šance vzdělávat se, pracovat, pečovat o své zdraví
- zmírňování sociálních rozdílů, odstraňování neodůvodněných nerovností (pomoc nízkopříjmovým rodinám)

stimulační

- vzdělávací politika; politika zaměstnanosti; zdravotní politika jako podporování, podněcování a vyvolávání žádoucího sociálního jednání jednotlivců

preventivní

- poradenství, existenční – předcházet škodám na životě a zdraví, nepříznivým sociálním situacím (chudoba, nezaměstnanost, alkoholismus, kriminalita),

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Soubor institucí, zařízení či opatření – pro předcházení, zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí

- Péče o zdraví
- Dočasná pracovní neschopnost
- Těhotenství a mateřství
- Při výchově v rodině
- Invaliditě
- Ve stáří
- Nezaměstnanosti
- Pozůstalých rodinných příslušníků

Poskytnutí dávek (peněžité či věcné) či služeb náhradou za příjmy z ekonomické činnosti nebo k úhradě mimořádných nákladů

- nárokové (po splnění určité podmínky)
- nenárokové (podpora, pomoc) – po uvážení

Modely sociálního zabezpečení

Zahrnují sociální pomoc, převažuje model sociálního pojištění

liberální model

- individuální uspokojování soc. potřeb
- stát ušetří, je větší chudoba

model sociálního pojištění

- dávky jsou závislé na výdělku (zásluhové dávky) + univerzální dávka (přídavek na dítě)
- důraz na placení pojistného – povinné sociální pojištění
- nárok na dávky je spjat s placením pojistného, které se stanovuje sazbou výdělku – omezení určitým stropem. Sazba je jednotná.
- Sociální zabezpečení je financováno z vybraného pojistného – není nutná tvorba rezerv

Sociální stát - skandinávský model

- kombinace univerzálních dávek a soc. pojištění

Financování sociálního zabezpečení

- ze SR nebo na základě pojištění
- průběžné financování (dávky z příspěvků vybraných v daném období)
- fondové financování (kapitálový systém - z příspěvků se vytváří fond)
- trojpilířový systém financování soc. zabezpečení
 - podílí se - zaměstnavatelé (starobní důchod) , pojištěnci (spoření, životní pojištění) a stát (garantovaná penze)
- různá forma státních dotací soc. zabezpečení
 - ze SR
 - příspěvek ve formě pevné roční částky nebo podílu
 - úhrada schodku hospodaření soc. pojišťovny
 - dotování ve státních nemocnicích
- systém soc. pojištění (z příspěvků na soc. zabezpečení)
- systém státního zaopatření (z veřejných prostředků)

SOCIÁLNĚ-POLITICKÁ OPATŘENÍ

Zabývají se soc. a ekonomickými problémy

Důchodové zabezpečení - dlouhodobé ohrožení (působení se projeví až v nejbližších desetiletích)

1) Starobní důchod - 60% nejvýznamnější dávka, počet starých se zvyšuje, není důch.

reforma

Záleží na:

- počtu odprac. let
- prům. výdělku – platby soc. poj.
- dvousložkový (odpracované.roky + plat + 1570,-)
- koncepce výsluhová – podmínka věku, odpracovaných let
- koncepce invalidní – stanoven důchodový věk – stáří

2) Invalidní důchod - z důvodu snížené pracovní schopnosti – náhrada ztráty z příjmů.

Invalidita se musí měřit

- fyzická – vnější znaky (ztráta nohou, zraku, sluchu)
- odhad výdělečné činnosti (schopnost uživit se)

- koncepce starobní – invalidita – předčasné zestárnutí
- koncepce nemocenská – invalidita – pokračující pracovní neschopnost – vyjadřuje se v % z předchozího výdělku
- modifikovaná starobní – posouzení komise stupeň invalidity, zohledňuje neodpracované roky

3) Pozůstalostní důchody

- Vdovské/vdovecké – odvozený od starobního nebo invalidního důchodu zemřelého
 - Podmíněný – po roce, po splnění podmínek
 - Bezpodmíněný – 1 rok nároku
- Sirotčí
 - Jednostranný – doplatek k vdoveckému z originálního důchodu 40 % + univerzální dávka 1570,-
 - Oboustranný – sirotčí

Zabezpečení zdravotní péče

- dostupnost zdravotní péče
- sociální nemocenské pojištění (peněžité a věcné dávky)
 - ve světě převažuje
 - soukromé (soukromé pojištění) - zdraví je soukromou věcí každého
 - veřejné - každý má právo na život - hrazena z veřejných zdrojů
 - hybridní (systém sociální pojištění) - každý má právo na určité minimum zdravotní péče
- státní zdravotní správa (z veřejného rozpočtu bez využití systému pojištění)

Zabezpečení v nemoci

- nemocenské dávky (pouze výdělečně činné osoby)
- v liberálním modelu - podnikové zaopatření
- v modelu sociálního pojištění - zákonem dán nárok na dávku v nemoci
- dávky v těhotenství a mateřství - nemocenská koncepce
- nemocensko-rodčovská koncepce (péče o dítě v nemoci)

Zabezpečení v nezaměstnanosti

- **pasivní programy** (zabezpečení NZ)
 - podpora (časově omezená, pravidelná dávka soc. zabezpečení)
 - pomoc v nezaměstnanosti (peněžitá dávka soc. pomoci - odvozená od hmotného zabezpečení NZ a jeho rodiny)
- **aktivní programy** (podpora vytváření pracovních míst, samostatně výdělečná činnost, rekvalifikační programy)

Státní sociální podpora

- v liberální systému - neposkytují (rodčovství je soukromá záležitost)
- v systému soc. zabezpečení - vypláceny rodinné přídatky, daňové úlevy

- příspěvek na dítě, soc. příspěvek, na bydlení, porodné, pohřebné, dávky pěstounské péče
- základem pro určení výše dávek je životní minimum - uznaná státem

Sociální pomoc

- lidem ve stavu chudoby
- liberální model